

‘Avrupalı boşa böbürleniyor’

PROF. Fuat Sezgin, en büyük hayalini önce Frankfurt’ta, şimdi ise Gülhane Parkı’nda kurduğu İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi ile gerçekleştirdi. Fuat Sezgin, “Tek derdim Avrupalı- lar’ın aslında boşu boşuna böbürlendi- ğini anlatmak!” diyor.

SEVİLAY YÜKSELİR SAYFA 26’DA

"MENDERES'İ ASMIŞLARDI. ARKAMA BİLE BAKMADAN GİTTİM"

■ **Almanya'dan ilk dönüşünüz ne zaman oldu?**
Bir sene sonra. Menderes'i asmışlardı. Ağladığımı hatırlıyorum. Almanya'ya dönerken arkama bile bakmadım.
■ **Küsmüs müydünüz Türkiye'ye?**
O zaman küsmüştüm. Çünkü benim gibi bir değeri kal-

dırdılar sokağa attılar.
■ **Peki Türkiye'ye dönüşünüzden davet almadınız mı o yıllarda?**
(Gözleri doluyor) Ben Türkiye için yoktum! Ben Türkiye için bir şey değildim!
■ **Çok enteresan... Hiç teklif gelmedi mi?**
Hayır...

İSLAM BİLİMLERİ TARİHİ PROFESÖRÜ FUAT SEZGIN:

Avrupalılar boşu boşuna böbürleniyor

Buğün sizlere dünyanın dört bir yanında büyük üne sahip olan İslam Bilimleri Tarihi Profesörü Fuat Sezgin ile yaptığımız sohbeti aktaracağız. İnşayorum ki hem 1924 Bitlis doğumlu olan Sezgin'in son 65 yıllık hayat öyküsü, hem de İslam Bilimi Tarihi'ne dair anlatılanlar bir hayli dikkatinizi çekecek. Keyifli okumalar efendim...

■ **Müze fikri nasıl çıktı ortaya?**

En büyük hayalim Müslümanların icat etmiş olduğu aletleri ortaya çıkararak insanlara tanıtmak, bilinmeyen aletleri gün yüzüne çıkarmak ve bunları bir müzede sergilemekti. Bunu Frankfurt'ta başardım. 900 İslam bilim aleti orada sergilenmeye başlandığında Almanlar çok ilgi gösterdi. İkinci hayalim de bu müzeyi Türkiye'ye kazandırmaktır. Biraz meşakkatli oldu ama çok şükür onu da başardım.

■ **Peki bu nasıl oldu?**

Tesadüfen işte. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş bir gün Almanya'da ziyaretime geldi. Müzeyi gezdi. Çok heyecanlandı. 'Aynısı Türkiye'de kurabilir miyiz hocam?' dedi. İnanılmaz mutlu olmuştum Başkan'ın teklifi karşısında. 'Tabii. Hemen' dedim. Türkiye'ye döndükten sonra sağolsun meseleyi Başbakan'a açmış. Çok hoşuna gitti. Davet gelince hemen kolları sıvadım. 2 seneyi geçti kuruluş aşaması. Ama oldu işte. Bakın buradayız. İstanbul'daki Gülhane Parkı'nın içinde tahsis edilen binada kurduğum İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ndeyiz...

■ **Kaç parça alet var burada?**

Şimdilik 510. Aletlerin üretimi büyük bir

hassasiyetle Almanya'da yapılıyor.

■ **Bu aletleri nasıl yapıyorsunuz peki?**

Bazılarını dünyanın değişik müzelerindeki orijinal eserlerden esinlenerek, bazılarını ise tarihi kitaplardaki çizimlerden ve anlatım biçimlerinden faydalanarak yaptık.

■ **Müzei gezince insan ister istemez, 'Bilimde bu kadar ileri olan Müslümanlar şimdi neden Batı'nın bu kadar gerisinde?' diye sormak istiyor.**

Herkes bu soruyu soruyor. Özellikle Avrupalılar büyük şaşkınlık geçiriyor. Ve maalesef insanlarımız da bu kadar çok aletin Müslümanlar tarafından icat edilmiş olabileceğine inanmıyor. Çünkü yüzyıllardır İslamiyet'in hep Batı'nın gerisinde olduğuna inanmışlar. O nedenle de bir aşağılık duygusu var. Nedenise Batı'nın üstün olduğuna sonsuz bir inanç var. Oysa değil. Müslümanlar 16. yüzyıl ortalarına kadar bilimde Avrupalılara nispeten ilerideydi. Ama Avrupalılar Müslümanlardan bu bilgiyi 10. yüzyılda almaya başladı. Ve bu alış 500 yıl sürdü. 17. yüzyıl başlarında da onlar önder konumuna geçti. Böbürlenme duygusu da işte ondan sonra başladı. Zaten benim tek derdim de bütün dünya Müslümanlarına Avrupalıların aslında boşu boşuna böbürlendiğini anlatmak! Bir de tabii Müslümanların Batı'ya karşı hep var olan o aşağılık duygusundan kurtarmak!

■ **Müzei görmek lazım ama...**

Evet. Kesinlikle. Bakın Frankfurt'taki, geçen hafta içi gerekse hafta sonu dolup taşıyor. Almanların inanılmaz ilgisi var. Ancak maalesef ben burada aynı ilgiyi göremiyorum. Merak yok! 'Gidip bakalım Müslümanlar ne-

ler icat etmiş' diyen yok! Çok kızyorum buna. Uzulüyorum. Müzenin kurulmasına karar verildikten sonra tam 46 kez geldim İstanbul'a. Her gelişimde soruyorum arkadaşlara, 'Şimdiye kadar kaç kişi geldi? Kaç çocuk getirildi buraya?' diye. Ancak aldığım rakamlar iç açıcı değil. Uzulüyorum tabii. İşiyorum ki özellikle çocuklar ve gençler görsün İslam bilim adamları neleri icat etmiş. "PILOT OLACAKTİM"

■ **Nereden aklınıza geldi İslam üzerine eğitim almak?**

Mühendis ya da pilot olacaktım güya. Para kazana-caktım. Ama bir gün bir akşam beni gelmiş geçmiş en büyük İslam Bilimcisi Helmut Ritter'in seminerine götürdü. İşte o seminerden sonra da dünyam değişti.

■ **Biraz anlatın o süreci...**

Seminerden sonra Edebiyat Fakültesi'nin yolunu tuttum. Tesadüfen dekanın odasından çıktı Ritter içeri girdi. Ona öğrencisi olmak istediğini söyledi o zamanki dekan Hamit Altınsoy. Ritter bana baktı. 'Zor. Çünkü hem pahalı hem de sabır isteyen bir eğitim' dedi. Ben kararlılıkla, 'Buna rağmen istiyorum' diye cevap verdim. 'Tamam o zaman' dedi.

■ **Peki kaç yıl sürdü Ritter'in öğrencisi olmanız?**

Dopdolu 7 yıl. Önce Arapça'yı öğrendim anadil gibi. Sonra da Ritter ne verdisye aldım bilgi hazinem. Ancak ben doktora mı yaparken hocayı attılar üniversiteden.

■ **Sonra da sizi attılar değil mi?**

Evet. Eğitim için Almanya'ya gittim, bir buçuk yıl kaldım. Döndüğümde Türkiye'deki bazı maceracılar darbe yapmış. Bir sabah gazeteden öğrendim ki benim de üniversitedeki görevime son verilmiş. Hani 1960 darbesi sonrası görevime son verilen meşhur 147'likler var ya! İşte onlardan biri de bendim. Ağabeyim Demokrat Parti milletvekiliydi. Servet Sezgin. Ondan dolayı oldu herhalde.

■ **Ne yaptınız daha sonra?**

Çok üzül müştüm ama hemen harekete geçtim. Daha evvel yurtdışından birkaç üniversiteden teklif almıştım. Durum öyle olunca oturdum mektup yazdım hepsine. Frankfurt Üniversitesi hemen kabul etti. Gidiş o gidişti işte. Yıl 1961'di.

■ **Hangi üniversitelerde çalıştınız?**

Frankfurt ve Malburg üniversitelerinde ders verdim. Kolay olmadı tabii. Sonunda Bilimler Tarihi Profesörü olarak konumum belirlendi...

■ **Bu arada bir de kitap yazdınız...**

Evet İslam Bilimleri Kitabı. İlk cildini İstanbul'da yazdım. Ritter Hoca'yla beraberken... En son 15'inci ciltte bitirdim. Dünyanın dört bir yanında yayımlandı.

"Müslümanların icatlarını gün yüzüne çıkarıp sergilemek en büyük hayalimdi" diyen Prof. Fuat Sezgin, hayalini önce Frankfurt'ta şimdi ise Gülhane Parkı'nda kurduğu İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'nde gerçekleştirdi. Sezgin, "Tek derdim Avrupalıların aslında boşu boşuna böbürlendiğini anlatıp, Müslümanları aşağılık duygusundan kurtarmak!" diyor

'Birûnî Harranlı değil'

■ **Teşekkür ederim hocam. Çok güzel bir sohbetti.**

Rica ederim. Ben teşekkür ederim ama bir ricam olacak.

■ **Buyurunuz efendim.**

Eğer yazmaya cesaret bulabilirsen tabii.

■ **Nedir hocam?**

'1001 İcat' diye bir sergi kuruldu ya hani Sultanahmet'te. Onu yazmanı istiyorum.

■ **Hani şu Medeniyetler İttifakı'nın açtığı sergi mi?**

Evet. Irak kökenli İngiltere'de yaşayan o adamın sergisi.

■ **Allah Allah...**

Evet o adam 2001'de bana geldi. Dünyadan haberi olmayan bir adam. Müzemi gezdi. Ve sonra bir mektup yazıp 'Sizin hayatınızı, enstitünüzü ve bu müzenizi İngilizlere tanıtmak istiyorum' dedi. Ben, 'Hayır, vaktim yok' dedim. Ama müzeden aldığı kataloga bakarak yuduruk bir kitap yazmış. '1001 Keşif' diye. O kitabı okudum. Hemen hemen her şey yanlış. Tam

manasıyla hakikatleri tahrir eden bir kitap!

■ **Sergi de mi aynı?**

Aynı ne kelime. Daha berbat! İslam âlimi Birûnî'nin Harran'da doğduğunu söylüyor. Oysa Birûnî, Hazar Denizi kenarında doğmuş ancak sonradan Hint kültürünü, Hindistan'daki dinleri ve bilimleri bizzat kendisi orada yazarak araştırmış ve bu gözlemlerini eşiz bir esere dönüştürmüştür alimdir.

■ **Siz çok kızmıyorsunuz bu olaya!**

Adama kızmadım. Ama bu adamın o taktik ve tamamen yanlış olan sergisini Türkiye'ye getirilmesine aracılık edenlere kırdım. Şimdi bu müze burada dururken 250 metre öteye o sergiyi açmak ayyıp olmadı mı? İnancın hicap duydum. Çok üzüldüm.

■ **Bunu yetkililerle paylaştınız mı daha evvel?**

Bazılarıyla paylaştım. Ama aldırış etmediler. Keske durumu gidip çok saygıdeğer Başbakanımıza anlatsaydım. Ya da Kültür Bakanımız Ertuğrul Günay'a.